EURÓPSKY PARLAMENT

2004 *2009*

Návrh správy
Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci
o delegácii v Poľsku

SPRAVODAJCA: Wolfgang KREISSL-DÖRFLER

Úvod

Delegácia ôsmich poslancov Európskeho parlamentu cestovala do Poľska, kde sa stretla s dvoma poľskými poslancami Európskeho parlamentu, ktorí sa tam už nachádzali (pozri zoznam účastníkov – príloha 1). Misiu viedol pán Patrick GAUBERT (PPE-DE) a spravodajcom bol pán Wolfgang KREISSL-DÖRFLER (PSE). Návšteva sa uskutočnila v dňoch od 1. apríla do 3. apríla 2008.

Delegácia pozostávala z **dvoch častí** (pozri návrh programu – príloha 2):

- prvá časť sa uskutočnila najmä v dňoch 1. apríla a 2. apríla a súvisela so situáciou týkajúcou sa prijímania žiadateľov o azyl a prisťahovalcov v Poľsku;
- druhá časť sa uskutočnila 3. apríla a bola vyhradená návšteve agentúry Frontex.

Predmetom tohto návrhu správy je prvá časť delegácie, ktorá bola venovaná situácii týkajúcej sa prijímania žiadateľov o azyl a prisťahovalcov v Poľsku.

Účelom tejto časti delegácie bolo presvedčiť sa priamo o situácii týkajúcej sa prijímania žiadateľov o azyl a prisťahovalcov v Poľsku a zistiť, akým spôsobom sa vykonávajú niektoré osobitné európske smernice a nariadenia:

- smernica Rady 2003/9/ES z 27. januára 2003, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl[1] (smernica o prijímaní),
- smernica Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2006 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca[2] (smernica o konaní),

[1] *Ú. v. EÚ L 31, 6.2.2003, s. 18 – 25.*
[2] *Ú. v. EÚ L 326, 13.12.2005, s. 13 – 34.*

- nariadenie Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúce kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov[1] (nariadenie Dublin II).

Kontext

Návšteva bola jednou z celej série návštev členov Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, ktoré sú zamerané v prvom rade na podmienky zaobchádzania s prisťahovalcami a žiadateľmi o azyl v rôznych členských štátoch EÚ. Pred uvedenou návštevou v Poľsku sa uskutočnili podobné návštevy v Taliansku (Lampedusa), Španielsku (Ceuta a Melilla, Kanárske ostrovy), vo Francúzsku (Paríž), na Malte, v Grécku (Samos a Atény), Belgicku, Spojenom kráľovstve a Holandsku.

Program delegácie:

Vzhľadom na časové obmedzenia sa návšteva zamerala na **dve centrá**: **chránené centrum pre cudzích štátnych príslušníkov v Lesznowole** a **chránené centrum pre cudzincov v Białej Podlaske.** Delegáti však rozhodli, že niektoré **prijímacie centrá** navštívia pani Urszula GACEK a pani Genowefa GRABOWSKA v mene delegácie Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, a že ich zistenia sa pridajú do záverečnej správy Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci o tejto delegácii.

Program delegácie v chronologickom poradí zahŕňal:

- stretnutie s organizáciami a mimovládnymi organizáciami, ktoré pôsobia v oblasti prisťahovalectva a azylovej politiky v Poľsku (utorok 1. apríla 2008),
- úvodné stretnutie s vedúcim predstaviteľom Úradu pre cudzincov, riaditeľom oddelenia pre imigračnú politiku ministerstva vnútra a verejnej správy, riaditeľom Úradu pre medzinárodnú spoluprácu na Úrade pre cudzincov a so zástupcami pohraničnej stráže, zamerané na predstavenie hlavných prvkov poľskej azylovej politiky (utorok 1. apríla 2008),
- stretnutie s pánom Piotrom STACHAŃCZYKOM, štátnym tajomníkom ministerstva vnútra a verejnej správy (streda 2. apríla 2008).

Pred cestou do Poľska dostala delegácia podstatné informácie od poľskej vlády a takisto od Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) a od kancelárií EÚ Európskej rady pre utečencov a emigrantov, Medzinárodnej organizácie pre migráciu, Komisie cirkví pre migrantov v Európe (CCME), organizácie Amnesty International, organizácie Human Rights Watch, Európskeho združenia pre ľudské práva a Medzinárodnej federácie pre ľudské práva (FIDH).

Členovia dostali takisto kópie dokumentov od úradu UNHCR a mimovládnych organizácií, ako aj dokumenty od poľskej vlády, ktoré sa týkajú azylových a prisťahovaleckých postupov v Poľsku.

Delegáciu sprevádzali audiovizuálna služba Európskeho parlamentu, ktorá spolupracovala so zamestnancami miestnej televízie, a fotograf. Úmyslom bolo predstaviť túto európsku aktivitu prostredníctvom kanálu Europe by Satellite (EbS). Návšteva sa tešila veľkej pozornosti tlače.

[1] *Ú. v. EÚ L 50, 25.2.2003, s. 1 – 10.*

Novinári, fotograf a zamestnanci televízie mali do centier voľný vstup. V posledný deň, 3. apríla 2008, zvolali poslanci Európskeho parlamentu tlačovú konferenciu.

Súvislosti

Právny rámec

Vnútroštátny právny rámec, ktorý sa týka cudzích štátnych príslušníkov a azylu, pozostáva prevažne zo:
– zákona z 13. júna 2003 o cudzincoch (zákon o cudzích štátnych príslušníkoch, ktorý bol upravený v roku 2005 a v roku 2007),
– zákona z 13. júna 2003 o udeľovaní ochrany cudzím štátnym príslušníkom v rámci územia Poľskej republiky. Niektoré z opatrení, ktoré sú uvedené v týchto zákonoch, boli upravené zákonom zo 14. júla 2006, ktorý sa týka podmienok vstupu a pobytu na území Poľska.

Zákon o ochrane cudzích štátnych príslušníkov, ako aj predchádzajúci zákon o cudzích štátnych príslušníkoch z roku 1997, obsahuje ustanovenia týkajúce sa postupov a metód priznávania postavenia utečenca, koncepcií bezpečnej tretej krajiny a krajiny pôvodu, zjavne neopodstatnených prípadov, ustanovenia týkajúce sa doplnkovej formy ochrany, dočasnej ochrany a azylu. Takisto sa v ňom opisuje právna situácia detí bez sprievodu, ktoré žiadajú o azyl, a stanovujú sa v ňom dodatočné ochranné mechanizmy týkajúce sa osôb so špecifickými potrebami (obete násilia).

Orgány zodpovedné za migračnú a azylovú politiku

Ministerstwo Spraw Wewnetrznych i Administracji (*ministerstvo vnútra a verejnej správy*) je vo všeobecnosti zodpovedné za migračné politiky a záležitosti týkajúce sa utečencov, legálnych a nelegálnych prisťahovalcov.

V rámci pôsobnosti ministerstva existuje Urzed do Spraw Repatriacji i Cudzoziemcow (*Poľský úrad pre cudzincov*, bývalý *Poľský úrad pre repatriáciu a cudzích štátnych príslušníkov*), ktorý je zodpovedný za BOO, správny úrad poverený organizáciou a riadením otvorených prijímacích centier.

Pod dohľadom ministerstva sú takisto Komenda Glowna Policji (*polícia*) a Glowna Strazy Granicznej (*pohraničná stráž*), obe zodpovedné za uzatvorené centrá zadržania.

Kto sú prisťahovalci a žiadatelia o azyl?

Po pristúpení k Európskej únii v máji 2004 sú dvoma hlavnými zdrojmi prisťahovalectva do Poľska:

- legálne a ilegálne prisťahovalectvo štátnych príslušníkov z bývalých štátov Sovietskeho zväzu (najmä z Bieloruska a Ukrajiny), ktorí hľadajú sezónnu prácu,
- veľký prílev čečenských žiadateľov o azyl, najmä od roku 2002 (90 % žiadateľov o azyl).

Azylové konanie

V súčasnosti existuje jediné azylové konanie, existujú však dve odlišné postavenia, ktoré

cudzincom možno udeliť: postavenie utečenca a povolenie na tolerovaný pobyt.

Postavenie utečenca sa udeľuje, ak cudzinec spĺňa podmienky Ženevského dohovoru, ktorého zmluvnou stranou je Poľsko od roku 1991.

Povolenie na tolerovaný pobyt bolo zavedené v roku 2003 a odvtedy existuje silná tendencia nahrádzať postavenie utečenca týmto druhom ochrany. Držitelia povolenia na tolerovaný pobyt majú väčšinu práv, ktoré majú utečenci, existujú však rozdiely.

Azylové konanie začína tým, že cudzí štátny príslušník osobne predkladá žiadosť predsedovi Úradu pre repatriáciu a cudzích štátnych príslušníkov.

Žiadosť o udelenie postavenia utečenca predkladá cudzí štátny príslušník úradníkovi oddelenia pohraničnej stráže. Cudzí štátny príslušník, ktorý nemá povolenie na vstup na územie Poľskej republiky, môže predložiť žiadosť počas hraničnej kontroly na vstupe do Poľskej republiky na kontrolnom mieste.

Úradníci pohraničnej stráže informujú osobu v jazyku, ktorému rozumie, o postupoch a zásadách konania o udelení postavenia utečenca, ako aj o jej zákonných právach a jej povinnostiach.

Úradníci pohraničnej stráže zhromažďujú od osoby informácie (identita, krajina pôvodu, fotografie a odtlačky prstov, víza alebo povolenia na pobyt, trasu cesty) a žiadosť posielajú predsedovi úradu do 48 hodín.

Rozhodnutie o uznaní alebo zamietnutí uznania postavenia utečenca sa musí vydať v rámci lehoty 6 mesiacov odo dňa predloženia žiadosti. Rozhodnutie o zamietnutí uznania postavenia utečenca z dôvodu zjavne neopodstatnenej žiadosti by sa malo vydať v rámci lehoty 30 dní odo dňa predloženia žiadosti.

Proti rozhodnutiam predsedu úradu o udelení a odňatí postavenia utečenca možno podať odvolanie Komisii pre utečencov. Rozhodnutie Komisie pre utečencov sa vydáva do jedného mesiaca odo dňa podania odvolania cudzím štátnym príslušníkom.

Cudzinci, ktorí žiadajú o postavenie utečenca, sa môžu bezplatne spojiť so zástupcom Vysokého komisára OSN pre utečencov, ako aj s akýmikoľvek organizáciami, ktoré sa zákonne zaoberajú záležitosťami súvisiacimi s utečencami.

Centrá zadržania – prijímacie centrá

V Poľsku existujú prijímacie centrá (otvorené) a centrá zadržania (uzatvorené). Veľká väčšina žiadateľov o azyl v Poľsku je v prijímacích centrách.

Ak osoba predloží žiadosť o azyl počas hraničnej kontroly a nemá právo na vstup do Poľska alebo ak je osoba v Poľsku nelegálne, môže byť umiestnená do centra zadržania.

Ak osoba vstupuje do Poľska legálne a žiada o azyl, na rozhodnutie týkajúce sa žiadosti o azyl môže čakať na slobode.

A. Centrá zadržania

Pod správou polície alebo pohraničnej stráže existujú dva druhy centier zadržania, v ktorých sú umiestnení nelegálni cudzí štátni príslušníci:

- 5 chránených centier pre cudzích štátnych príslušníkov. Centrum zadržania v Lesznowole s prijímacou kapacitou 132 miest spravuje polícia a do tohto centra

zadržania možno umiestňovať rodiny. Orgány nedávno vybudovali a otvorili štyri nové chránené centrá v mestách Białystok, Kętrzyn, Biała Podlaska and Przemyśl. Výstavba bola čiastočne financovaná Európskym fondom pre žiadateľov o azyl.

Úplný zoznam:

Chránené centrum pre cudzích štátnych príslušníkov v Lesznowole (polícia) 131 miest
Chránené centrum pre cudzích štátnych príslušníkov v Przemyśli (pohraničná stráž) 138 miest
Chránené centrum pre cudzích štátnych príslušníkov v Kętrzyni (pohraničná stráž) 150 miest
Chránené centrum pre cudzích štátnych príslušníkov v Białej Podlaske (pohraničná stráž) 152 miest
Chránené centrum pre cudzích štátnych príslušníkov v Białystoku (pohraničná stráž) 142 miest

- 14 centier zadržania pre osoby, ktoré majú byť vyhostené: Na umiestnenie cudzieho štátneho príslušníka do deportačného centra musí existovať podozrenie, že nebude rešpektovať platné pravidlá chráneného centra.

Centrá zadržania pre osoby, ktoré majú byť vyhostené, spravované políciou

vo Vroclave (renovácia)	28 miest
vo Włocławeku	32 miest
v Katoviciach (renovácia)	30 miest
v Konine	30 miest

Centrá zadržania pre osoby, ktoré majú byť vyhostené, spravované pohraničnou strážou

Regionálna jednotka Nadwiślański vo Varšave	49 miest
Regionálna jednotka Łużycki v Lubańi	9 miest
Regionálna jednotka Pomorski v Štetíne	33 miest
Regionálna jednotka Lubuski v oblasti Krosno Odrzańskie	56 miest
Regionálna jednotka Sudecki v Kłodzku	3 miesta
Regionálna jednotka Karpacki v oblasti Nowy Sącz	6 miest
Regionálna jednotka Bieszczadzki v Przemyśli	38 miest
Regionálna jednotka Warmińsko-Mazurski v Kętrzyne	30 miest
Regionálna jednotka Nadbużański v Białej Podlaske	24 miest
Regionálna jednotka Podlaski v Białystoku	15 miest

Právne dôvody pre nariadenie zadržania
Pohraničná stráž alebo polícia môžu cudzincov zadržiavať maximálne 48 hodín. Po tejto lehote musí súd vydať príkaz na zadržanie.

Právo na odvolanie proti príkazu na zadržanie
Zadržaná osoba má právo odvolať sa do siedmich dní odo dňa prijatia rozhodnutia súdu. Súd posudzuje odvolanie bezodkladne.

Dĺžka zadržania

Zadržanie nesme trvať dlhšie ako 90 dní, hoci ho možno predĺžiť na špecifikované časové obdobie, ak je takéto predĺženie potrebné na vykonanie rozhodnutia o vyhostení, ktoré nebolo vykonané pre chybu cudzinca. Obdobie zadržania osôb, ktoré sú zadržané, pretože majú byť vyhostené, v chránenom centre alebo zariadení nemôže presiahnuť jeden rok.

Kontakt s mimovládnymi organizáciami
Podľa zákona z 13. júna 2003 o cudzích štátnych príslušníkoch má cudzinec, ktorý je zadržaný v chránenom centre alebo zariadení pre osoby, ktoré sú zadržané, pretože majú byť vyhostené, právo spojiť sa s: poľskými orgánmi, diplomatickými zástupcami a mimovládnymi organizáciami. Zadržané osoby sa môžu osobne stretnúť so svojimi blízkymi v miestnostiach, ktoré sú na tento účel osobitne vyhradené.
Osoba je informovaná v jazyku, ktorému rozumie, o organizáciách, ktoré sa zákonne zaoberajú záležitosťami súvisiacimi s utečencami. S uvedenými organizáciami sa osoba môže spojiť písomne alebo telefonicky.

Podmienky v centrách
Cudzinec po ubytovaní v centre zadržania alebo chránenom centre pre cudzincov bezodkladne absolvuje lekársku prehliadku a v prípade potreby sa mu poskytne zdravotná starostlivosť.

Ženy sú oddelené od mužov. Cudzinci, ktorí sú sprevádzaní maloletými, sú ubytovaní spoločne. Okrem toho, ak sa do chráneného centra zadržania umiestni maloletá osoba bez sprievodu, ubytuje sa v osobitnej časti centra, aby sa zabránilo kontaktu s dospelými.

V centre zadržania na účely vyhostenia možno ubytovať ženy do siedmeho mesiaca tehotenstva. Potom sa tehotné ženy premiestňujú do chráneného centra zadržania s lepším režimom.

Cudzinci, u ktorých sa vzhľadom na psychický a fyzický stav predpokladá, že boli obeťou násilia alebo cudzí štátni príslušníci so zdravotným postihnutím sa neumiestňujú do chránených centier alebo centier na účely vyhostenia.

B Otvorené prijímacie centrá

Osoby, ktoré predložili žiadosť o azyl, majú počas obdobia konania a počas obdobia 14 dní od vydania konečného rozhodnutia právo na pomoc.

Táto pomoc môže mať formu ubytovania v prijímacom centre alebo formu finančnej pomoci s cieľom zostať kdekoľvek inde na území krajiny. Okrem toho má každý nárok na lekársku starostlivosť. Pomoc môže takisto zahŕňať poskytnutie pomoci pri dobrovoľnej repatriácii z územia Poľskej republiky.

Neplnoleté osoby bez sprievodu sú ubytované v osobitných centrách alebo domovoch so špeciálnymi oddeleniami pre cudzích štátnych príslušníkov bez sprievodu.

Prijímacie centrá spravuje úrad BOO (Úrad pre správu centier pre cudzích štátnych príslušníkov) na základe právomoci ministerstva vnútra.
Úrad BOO má svoje vlastné centrá, ako aj centrá prenajaté od súkromných spoločností.
V roku 2007 spravoval úrad BOO 20 centier.

Prijímacie centrá v Poľsku[1] k 21. februáru 2008:

[1] Údaje delegácii poskytla poľská vláda.

č.	Centrum	Počet miest	Počet cudzincov, ktorí sa v súčasnosti nachádzajú v centre
1	Dębak	250	335
2	Łuków	261	286
3	Łomża	240	257
4	Białystok B	210	246
5	Białystok I	295	451
6	Kolonia Horbów	150	51
7	Bezwola	250	386
8	Kołbiel	190	210
9	Lublin	175	247
10	Czerwony Bór	242	290
11	Wołomin	212	209
12	Varšava-Wola	180	247
13	Moszna	200	241
14	Radom	241	285
15	Linin	330	415
16	Varšava-Siekierki	200	194
17	Varšava-Bielany	300	461
18	Leonów	242	245
19	Smoszewo	200	209
20	Puste Łąki	180	215
	Služby mimo centra		966
	Celkom		6447

Sociálna pomoc pre žiadateľov o azyl pozostáva z:

- ubytovania v centrách,
- stravy – plná penzia v jedálni,
- lístkov na verejnú dopravu,
- mesačnej finančnej pomoci na nákup toaletných potrieb a „vreckové“,
- oblečenia a obuvi,
- lekcií poľského jazyka – vo všetkých centrách majú deti a dospelí možnosť navštevovať hodiny poľského jazyka. Deti, ktoré boli učiteľom klasifikované, môžu navštevovať základné a stredné školy. Okrem toho v niektorých centrách žiadatelia o azyl spravujú škôlky,
- prístupu k štátnym školám, školským potrebám a knihám, ako aj pokrytiu výdavkov vznikajúcich na základe poplatkov za vzdelávanie v školách,
- lekárskej starostlivosti v centrách alebo zdravotnej starostlivosti mimo centier,
- finančnej pomoci na pokrytie vlastných výdavkov na pobyt na území Poľska pre žiadateľa o azyl, pre ktorého je život v centre nevhodný na základe jeho zdravotného stavu alebo osobnej bezpečnosti.

Ďalšou úlohou úradu BOO je postarať sa o neplnoleté osoby bez sprievodu: zamestnanec úradu BOO, ktorý je vymenovaný za opatrovníka neplnoletých, dohliada na poskytovanie vhodných ubytovacích podmienok pre týchto neplnoletých, prístup k vzdelávaniu a lekárskej starostlivosti, zúčastňuje sa plánovania ich voľného času vrátane kultúrnych a športových aktivít a aktivít voľného času, pričom je v spojení s vnútroštátnymi a medzinárodnými organizáciami, ktorých zákonnou úlohou je konať v prospech neplnoletých alebo utečencov, s cieľom nájsť členov rodiny neplnoletých.

Stretnutie s organizáciami a mimovládnymi organizáciami, utorok 1. apríla 2008

V prvý deň absolvovali delegáti pracovný obed s týmito organizáciami, ktoré pravidelne navštevujú prijímacie centrá alebo iným spôsobom pôsobia v oblasti azylovej a imigračnej politiky (pozri prílohu 3):

- UNHCR,
- Amnesty International – poľská sekcia,
- Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) – poľská sekcia,
- Helsinská nadácia pre ľudské práva v Poľsku,
- Caritas Poľsko,
- Centrum právnej pomoci Halina Niec,
- Poľská humanitárna organizácia,
- Stowarzyszenie Interwencji Prawnej (Združenie právnej intervencie),
- Právne oddelenie Varšavskej univerzity,
- Nadácia pre právny štát,
- Centrum pre výskum migrácie (CMR),
- Varšavská škola sociálnej psychológie.

Úrad UNHCR a mimovládne organizácie začali s predstavením svojej činnosti. Keďže počet utečencov sa zvyšuje, uviedli, že začínajú mať nedostatok zamestnancov na to, aby mohli pokračovať vo svojej činnosti na takej úrovni ako doteraz.

Organizácie v krátkosti **predstavili systém**.

Mimovládne organizácie potvrdili, že v Poľsku je veľká väčšina žiadateľov o azyl ubytovaná v prijímacích centrách. Koncom roku 2007 tu existovalo 21 centier s počtom ubytovaných osôb 6 281. Iba 600 až 700 osôb bolo v centrách zadržania.

V roku 2007 viedol prílev nových žiadateľov o azyl, opakované žiadosti a návrat žiadateľov o azyl na základe nariadenia Dublin II (571 osôb) k naplneniu kapacity v existujúcich prijímacích zariadeniach v krajine. Úrady boli teda nútené zvýšiť počet takýchto zariadení.

Mimovládne organizácie zopakovali, že existujú dva druhy centier zadržania. Centrá zadržania pre osoby, ktoré majú byť vyhostené, majú prísnejšie podmienky pre zadržané osoby – nemožno sem poslať všetkých, ale v prípade zvýšeného prílevu imigrantov a žiadateľov o azyl môže v týchto typoch centier skončiť viac osôb.

Mimovládne organizácie vysvetlili **rozdiel medzi postavením utečenca podľa Ženevského dohovoru a povolením na tolerovaný pobyt.**

Mimovládne organizácie sú znepokojené spôsobom, akým poľské orgány vykladajú Ženevský dohovor: Poľsko vyžaduje preukázanie *individualizovaného* nebezpečenstva prenasledovania na podporu v rámci postavenia utečenca podľa Ženevského dohovoru. Okrem toho, pokiaľ ide o politické stanovisko, poľské orgány vykladajú dohovor skôr prísnejšie.

Povolenie na tolerovaný pobyt je jednou z foriem ochrany poskytovanej cudzím štátnym príslušníkom. Cudzí štátny príslušník môže toto povolenie dostať, ak:
a) je jeho návrat možný iba do krajiny, kde by bol ohrozený jeho život a jeho bezpečnosť, kde by mohol byť mučený, vystavený ponižovaniu alebo neľudskému zaobchádzaniu, nútenej

práci, kde by mohol byť zbavený spravodlivého procesu alebo odsúdený bez akéhokoľvek právneho základu,

b) jeho návrat nie je možný z dôvodov, ktoré sú nezávislé od subjektu zodpovedného za vykonanie rozhodnutia.

Cudzí štátny príslušník môže dostať povolenie na tolerovaný pobyt, ak jeho prevoz smerom do inej krajiny nie je povolený na základe rozhodnutia poľského súdu alebo ministerstva spravodlivosti.

Utečenci a osoby s povolením na tolerovaný pobyt majú rovnaké sociálne práva ako poľskí občania. Majú právo na sociálne dávky podľa zákona o sociálnej pomoci z 12. marca 2004. V niektorých súvislostiach je však postavenie tolerovaného pobytu menej výhodné ako postavenie utečenca: napríklad program individuálnej integrácie (finančná pomoc a jazykové kurzy) sa poskytuje iba uznaným utečencom a nie držiteľom povolenia na tolerovaný pobyt.

Právna pomoc
Okrem súdnych konaní nie je zavedený verejný systém právnej pomoci. Právnu pomoc poskytujú mimovládne organizácie. Podľa úradu UNHCR sa vláda snaží zaviesť verejný systém právnej pomoci; parlament by mal tento legislatívny návrh posúdiť v druhej polovici roku 2008.

Deti
Neplnoletí cudzí štátni príslušníci bez sprievodu, ktorí sú mladší ako 17 rokov, nemôžu byť umiestnení v centre zadržania. Nachádzajú sa v centrách pre deti, kde majú dobré životné podmienky a prístup k vzdelávaniu.

Deti, ktoré sú so svojou rodinou, môžu byť umiestnené v centrách zadržania spolu so svojou rodinou; v týchto centrách však nie je riadny prístup k vzdelávaniu.

Poznámky týkajúce sa centier zadržania

Dĺžka zadržania: Podľa mimovládnych organizácií možno ľudí zadržiavať maximálne 12 mesiacov.

Odvolanie proti zadržaniu
Podľa mimovládnych organizácií je obdobie siedmich dní, ktoré majú zadržané osoby na odvolanie, nedostatočné na to, aby sa spojili s odborníkmi a dostali spätnú väzbu. Vo viacerých prípadoch kontaktujú združenie Halina Nieć so sídlom v Krakove a Helsinskú nadáciu so sídlom vo Varšave, mnohokrát však nie je dostatok času na pracovný postup a získanie informácií.

Podmienky zadržania
Podľa mimovládnych organizácií podmienky nie sú priaznivé: zadržané osoby sú vo svojich celách príliš dlho, vonkajší pohyb je obmedzený, sociálne a rekreačné aktivity sú nedostatočné, komunikácia s personálom je ťažká (jazykové bariéry). Podľa mimovládnych organizácii by mali byť zamestnanci lepšie školení, najmä pokiaľ ide o cudzie jazyky, a malo by byť prítomných viac sociálnych pracovníkov.

Vždy keď je to možné, zadržané osoby sú ubytované podľa jazykových a kultúrnych skupín. Muži a ženy sú ubytovaní oddelene. Rodiny a neplnoleté osoby nemožno zadržať na účel

vyhostenia. Posielajú sa do chráneného centra pre cudzích štátnych príslušníkov v Lesznowole.

Podľa mimovládnych organizácií sanitárne zariadenia nezodpovedajú hygienickým normám. Tieto zariadenia sú nedostatočné pre takýto počet zadržaných a všetky potrebujú renováciu.

Prístup k lekárskej starostlivosti: mimovládne organizácie pripomenuli, že podľa poľských právnych predpisov sa lekárska pomoc vrátane duševnej zdravotnej starostlivosti musí cudzincom poskytovať rovnako ako poľským občanom, na rovnakom základe a v rovnakom rozsahu. V praxi sa však cudzí štátni príslušníci zriedka posielajú k špecialistom – zdá sa, že dôvodom je aj všeobecný nedostatok špecialistov. Okrem toho sa zdá, že doktori nie sú v centrách prítomní vždy, a je potrebné ich privolávať.

Kontakt s vonkajším svetom – podľa mimovládnych organizácií sa kontakt uskutočňuje neobmedzene. Je to pozitívne: zadržané osoby môžu kontaktovať mimovládne organizácie, právnikov, diplomatických zástupcov, rodinných príslušníkov, priateľov a kňazov prostredníctvom telefónu, faxu, osobne alebo písomne, ako často si želajú, nemajú však prístup k e-mailu alebo internetu. Mimovládne organizácie sú však znepokojené skutočnosťou, že štyri nové centrá, ktoré sa v Poľsku postavili, sú veľmi izolované, dôsledkom čoho je v praxi veľmi ťažký kontakt s vonkajším svetom.

Informácie pre zadržané osoby – informácie o postavení cudzincov a ich právach sa osobám poskytujú pri zadržaní. Osoby sú informované o svojich právach, ktoré majú ako cudzinci, v jazyku, ktorému rozumejú. Zadržané osoby rozumejú informáciám o dôvodoch svojho zadržania a presunu. Podľa mimovládnych organizácií však v skutočnosti nerozumejú azylovému konaniu a právnym možnostiam napadnúť príkaz na zadržanie. Informácie o možnosti kontaktovať úrad UNHCR a mimovládne organizácie sú úplne dostupné.

Prístup k právnikom je v zadržiavacích zariadeniach nedostatočný, keďže neexistuje štátny systém právnej pomoci. Jediní právnici, ktorí sú k dispozícii, sú právnici mimovládnych organizácií. Právnu pomoc v oblasti zadržiavania poskytuje menej ako desať právnikov. Centrum právnej pomoci Halina Niec poskytuje pravidelné konzultácie v Lesznowole, nemôže však naplniť všetky potreby v tejto oblasti. Ostatné priestory zadržania ostávajú bez pomoci.

Poznámky týkajúce sa prijímacích centier

Podľa mimovládnych organizácií existujú v každom zariadení spoločenské/modlitebné miestnosti, ako aj miestnosti pre deti, kde sa môžu hrať a učiť. Úroveň vybavenosti týchto miestností je rôzna. Úrad pre cudzincov zvýšil pomocou finančných prostriedkov EÚ úroveň zabezpečenia vybavenia, zbierok cudzojazyčnej literatúry a učebných pomôcok v prijímacích centrách. V mnohých centrách sa zriadili počítačové miestnosti. V niektorých prijímacích centrách sú k dispozícii detské škôlky.

V súčasnosti dostupná sociálna pomoc pre ľudí je v prijímacích centrách nedostatočná a orgány by mali presadzovať zvýšenie počtu sociálnych pracovníkov.

Právna pomoc – mimovládne organizácie poskytujú právnu pomoc vo väčšine prijímacích centier, ako aj vo svojich kanceláriách. Príslušné mimovládne organizácie sú však umiestnené ďaleko od niektorých prijímacích centier a prístup k takejto pomoci je teda obmedzený na určité oblasti pobytu, ako aj pre tých, ktorí majú zdravotné postihnutie. Finančná tieseň

agentúr takisto obmedzuje ich návštevy.

Vzdelávanie
Podľa úradu UNHCR majú všetky deti, ktoré sú žiadateľmi o azyl a utečencami, prístup k bezplatnému vnútroštátnemu základnému a strednému vzdelávaniu. V septembri 2007 bola návštevnosť 97 % (836 detí). Viac ako 70 škôl prijíma deti, ktoré sú žiadateľmi o azyl a utečencami.

Vo vzdelávaní však existuje niekoľko prekážok: okrem prvotných jazykových bariér nie sú zavedené mechanizmy na zjednodušovanie integrácie detí, ktoré sú cudzími štátnymi príslušníkmi, do poľského systému vzdelávania.

Spolupráca s poľskými orgánmi
Úrad UNHCR sa s delegáciou podelil o svoju skúsenosť v rámci spolupráce s poľskými orgánmi: zástupca úradu UNHCR mal voľný prístup do všetkých centier (otvorených aj uzatvorených); orgány niekedy zavolali mimovládne organizácie s cieľom pomôcť utečencom. Orgány pri príprave právnych predpisov konzultovali s úradom UNHCR a mimovládnymi organizáciami.

Financovanie mimovládnych organizácií
Ďalšou otázkou, o ktorej sa diskutovalo, bolo financovanie mimovládnych organizácií. Organizácie uviedli, že sú financované prostredníctvom Európskeho fondu pre utečencov; majú však veľké ťažkosti so spolufinancovaním projektov (v súčasnosti sa ešte vyžaduje spolufinancovanie 25 % projektov). Úrad UNHCR uviedol, že v roku 2008 bude úroveň spolufinancovania 15 %.

Stretnutie s orgánmi zodpovednými za imigračnú a azylovú politiku, utorok 1. apríla 2008

Úvodné stretnutie s vedúcim predstaviteľom Úradu pre cudzincov, riaditeľom oddelenia pre imigračnú politiku ministerstva vnútra a verejnej správy, riaditeľom Úradu pre medzinárodnú spoluprácu na Úrade pre cudzincov a so zástupcami pohraničnej stráže zamerané na predstavenie hlavných prvkov poľskej azylovej politiky sa uskutočnilo v prvý deň.

Orgány vysvetlili delegácii situáciu a ochranu cudzincov na území Poľskej republiky.

Predstavili základné poľské právne akty týkajúce sa migrácie, hlavné vládne subjekty aktívne v oblasti migrácie, úlohy Úradu pre utečencov, najdôležitejšie inštitúcie a mimovládne subjekty, ktoré pôsobia v oblasti migrácie.

Takisto poskytli prehľad migrácie do Poľska v rokoch 2004 – 2007, prehľad migrácie do Poľska (hlavné národnosti – ukrajinská, bieloruská, ruská, arménska, vietnamská a iné).

Okrem toho vysvetlili typy ochrany, ktorá sa poskytuje cudzincom na území Poľskej republiky. Na území Poľskej republiky sú pre cudzincov k dispozícii tieto typy ochrany:
- postavenie utečenca podľa Ženevského dohovoru z roku 1951 a Newyorského protokolu z roku 1967,
- azyl,
- povolenie na tolerovaný pobyt,
- dočasná ochrana.

Osoby, ktoré vystúpili, predstavili takisto systém spracovávania žiadostí o udelenie postavenia utečenca:

Konanie týkajúce sa postavenia utečenca

Fáza 1
Žiadosť o udelenie postavenia utečenca sa predkladá vedúcemu predstaviteľovi Úradu pre cudzincov prostredníctvom:

- vedúceho predstaviteľa jednotky pohraničnej stráže, ktorý je zodpovedný za mesto Varšava (v prípade cudzincov žijúcich v Poľsku),
- vedúcich predstaviteľov jednotiek pohraničnej stráže (v prípade vstupu na územie Poľskej republiky).

Fáza 2
Žiadosť sa posiela vedúcemu predstaviteľovi Úradu pre utečencov.

Možnosti:

1. dublinský proces,
2. konanie týkajúce sa postavenia utečenca,
3. zrýchlené konanie týkajúce sa postavenia utečenca (ak je žiadosť zjavne neopodstatnená).

Fáza 3
Subjekt prvého stupňa – vedúci predstaviteľ Úradu pre utečencov
Možnosti:

1. udelenie postavenia utečenca podľa Ženevského dohovoru (1951),
2. vydanie ženevského cestovného dokumentu,
3. zamietnutie postavenia utečenca a povolenie na tolerovaný pobyt,
4. zamietnutie postavenia utečenca a vydanie príkazu na opustenie územia Poľskej republiky.

Fáza 4
Subjekt druhého stupňa – Rada pre utečencov
Možnosti:

1. udelenie postavenia utečenca,
2. potvrdenie rozhodnutia subjektu prvého stupňa – vojvodstvo/Hlavný správny súd,
3. potvrdenie rozhodnutia subjektu prvého stupňa a povolenie na tolerovaný pobyt – vojvodstvo/Hlavný správny súd,
4. žiadosť poslaná na preskúmanie.

Počas konania:

Prípad 1: Cudzinec nemá povolenie na vstup alebo pobyt ---
Možnosti:

1. *cudzinec ubytovaný mimo centra,*
2. *cudzinec ubytovaný v centre (na žiadosť cudzinca),*
3. *cudzinec ubytovaný v chránenom centre alebo vykonanie príkazu na zadržanie pred deportáciou (podľa rozhodnutia súdu na obdobie 30 dní, ktoré môže byť predĺžené na maximálne 1 rok) – neuplatňuje sa na: neplnoletých bez sprievodu a cudzincov,*

ktorých fyzický a duševný stav naznačuje, že trpia zdravotným postihnutím alebo boli obeťou násilia.

Prípad 2: Cudzinec má povolenie na vstup alebo pobyt
Možnosti:

4. *cudzinec ubytovaný mimo centra,*
5. *cudzinec ubytovaný v centre (na žiadosť cudzinca).*

Predstavili žiadosti o udelenie postavenia utečenca a ich prehľad za obdobie rokov 2001 – 2007.

Miery uznávania v rokoch 2006 a 2007:
V roku 2006 požiadalo o azyl v Poľsku 7 092 osôb. Postavenie utečenca sa udelilo 423 osobám a 2 048 osobám sa udelilo povolenie na tolerovaný pobyt.

V roku 2007 požiadalo o azyl v Poľsku 10 048 osôb. Postavenie utečenca sa udelilo 116 osobám a 2 866 osobám sa udelilo povolenie na tolerovaný pobyt v rámci prvého stupňa.

Z uvedených 10 048 osôb, ktoré požiadali o azyl, bolo 8 415 etnických Čečenov, ktorí sú občanmi Ruskej federácie.

Orgány vysvetlili takisto pojem tolerovaný pobyt.
Rozhodnutie zamietnuť udeliť postavenie utečenca môže zahŕňať povolenie na tolerovaný pobyt, ak cudzinca nemožno deportovať do krajiny, v ktorej:

- je ohrozené jeho právo na život, slobodu a osobnú bezpečnosť,

- by sa mohol stať obeťou mučenia, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo pomsty, alebo

- by sa od neho mohla vyžadovať nútená práca,

- by mohol byť zbavený spravodlivého procesu, alebo

- by mohol byť vystavený potrestaniu bez právneho základu,

ako je uvedené v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd (1950).

Orgány takisto vysvetlili Dublinský proces (nariadenie Rady (ES) č. 343/2003).

Najväčšou skupinou cudzincov, ktorých sa v období rokov 2004 – 2007 týkal Dublinský proces, boli etnickí Čečeni, ktorí sú občanmi Ruskej federácie.
Prevozy sa uskutočnili najmä z a do týchto krajín:
Rakúsko, Belgicko, Francúzsko, Nórsko a Nemecko.

Pomoc pre cudzincov, ktorí žiadajú postavenie utečenca
Cudzinec, ktorý predložil žiadosť o udelenie postavenia utečenca, môže požiadať o poskytnutie pomoci na obdobie konania a na obdobie 14 dní odo dňa oznámenia konečného rozhodnutia vo veci (toto obdobie možno predĺžiť maximálne na 3 mesiace).
Niektorí cudzinci sú ubytovaní v centre, iným sa poskytuje finančná pomoc na pokrytie

osobných výdavkov, ktoré vznikajú počas ich pobytu na území Poľskej republiky. Všetkým sa poskytuje lekárska starostlivosť.

Orgány predložili pozmeňujúci a doplňujúci návrh k zákonu z 13. júna 2003 o udeľovaní ochrany cudzincom na území Poľskej republiky.

Parlament Poľskej republiky prijal 18. marca 21008 právny predpis, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o udeľovaní ochrany cudzincom na území Poľskej republiky. Očakáva sa, že tieto nové ustanovenia nadobudnú účinnosť v polovici mája 2008.

Cieľom je takisto harmonizovať vnútroštátne právne predpisy so súčasnými právnymi predpismi EÚ prostredníctvom transpozície týchto ustanovení:

- smernica Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany,
- smernica Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca.

Stretnutie s pánom Piotrom STACHAŃCZYKOM, štátnym tajomníkom ministerstva vnútra a verejnej správy, streda 2. apríla 2008

Štátny tajomník pán Piotr Stachańczyk je okrem iného zodpovedný za oddelenie pre občianstvo a repatriáciu, oddelenie pre migračnú politiku, právne oddelenie a európske programy (vykonávací organ).

Stretnutie sa uskutočnilo v stredu 2. apríla 2008. Bolo dobrou príležitosťou na získanie ďalších vysvetlení týkajúcich sa azylového systému v Poľsku a fungovania otvorených a uzatvorených centier pre prisťahovalcov a žiadateľov o azyl.

Diskusia sa začala rozdielmi medzi *prijímaním* žiadateľov o azyl – ako je to v prípade veľkej väčšiny žiadateľov – a *zadržiavaním* žiadateľov o azyl. Minister potvrdil, že existujú právne prostriedky na odvolanie proti zadržaniu, a že mladí ľudia bez sprievodu, zraniteľní ľudia a ľudia so zdravotným postihnutím sa nezadržiavajú.

Diskusia pokračovala témou Dublinského procesu, pojmom zjavne neopodstatnené konanie a štandardným postupom týkajúcim sa utečencov.

Minister dostal otázku o počte cudzincov presunutých v rámci vykonávania Dublinského procesu.

Od poľskej strany sa vyžadovalo, aby prevzala zodpovednosť za preskúmanie týchto žiadostí o udelenie postavenia utečenca:

- 2004 (1. máj – 31. december) – 356 cudzincov,
- 2005 – 1 197 cudzincov,
- 2006 – 1 418 cudzincov,
- 2007 – 1 237 cudzincov.

Poľská strana presunula do iných členských štátov Európskej únie:

- 2004 (1. máj – 31. december) – 11 cudzincov,

- 2005 – 134 cudzincov,
- 2006 – 174 cudzincov,
- 2007 – 68 cudzincov.

Ďalšou otázkou, o ktorej sa diskutovalo, bol tolerovaný pobyt. Minister povedal, že od roku 2003 bolo udelených približne 7 000 takýchto povolení. Podľa neho v porovnaní s postavením utečenca chýba komponent integrácie a ženevské cestovné dokumenty. Minister potvrdil rôzne práva držiteľov povolenia na tolerovaný pobyt, okrem iného právo na cestovanie v rámci schengenského priestoru.

Pokiaľ ide o vzdelávanie neplnoletých žiadateľov o azyl, minister potvrdil, že 97 % z nich má prístup k bežnému vzdelávaniu v poľských školách s poľskými deťmi. Vzdelávanie však nie je zabezpečené ako kontinuálny proces v centrách zadržania. Zámerom vlády je túto situáciu napraviť: v súčasnosti sú otvorené vzdelávacie posty pre odborníkov na vzdelávanie, učiteľov a sociálnych asistentov.

Ďalšia otázka sa týkala národnostného pomeru žiadateľov o azyl. Minister uviedol, že 90 % z nich pochádza z Ruskej federácie. Ostatní pochádzajú z Bieloruska, Ukrajiny, Pakistanu, Srí Lanky.

Poľsko je pre niektorých prisťahovalcov tranzitným štátom, nie však pre ľudí z Arménska a Vietnamu, pre ktorých je Poľsko konečnou cieľovou krajinou.

Objavila sa otázka, či sa v prípade zvýšenia ceny za víza zvyšuje aj počet nelegálnych prisťahovalcov. Minister uviedol, že sa tak nedeje.

Návštevy centier

1. CHRÁNENÉ CENTRUM PRE CUDZÍCH ŠTÁTNYCH PRÍSLUŠNÍKOV V LESZNOWOLE

V utorok 1. apríla 2008 delegáti navštívili chránené centrum pre cudzích štátnych príslušníkov v Lesznowole.

Zástupcovia Úradu pre cudzincov a ministerstva vnútra a verejnej správy sprevádzali delegáciu Európskeho parlamentu a delegátom poskytli vysvetlenia v súvislosti s centrom.

Chránené centrum pre cudzincov v Lesznowole sa nachádza približne 10 kilometrov od mesta Grójec a 45 kilometrov od Varšavy. Centrum je starým centrom, ktoré stráži polícia. Budova bola postavená v roku 1996 a zrenovovaná v roku 2006. Renovácia sa uskutočňuje každé dva roky. Maximálna kapacita tohto priestoru je 131 osôb v dvoch blokoch. V bloku pre mužov možno ubytovať 100 ľudí a v bloku pre ženy a rodiny možno ubytovať do 31 ľudí. Plocha tohto zariadenia je približne 2 hektáre, z toho na 1 hektári je trávnatý porast. V budúcnosti bude centrum spravovať pohraničná stráž.

Centrum je administratívnym zadržiavacím priestorom, ktorý je určený pre žiadateľov o azyl, ako aj pre cudzích štátnych príslušníkov z tretích krajín s nelegálnym pobytom. Toto centrum prijíma aj rodiny a deti, slobodné matky, chorých ľudí, ktorí nemôžu byť ubytovaní v zariadeniach na zadržiavanie osôb, ktoré majú byť vyhostené.

Zariadenie pozostáva z dvoch budov – jedna pre ženy a rodiny a druhá pre mužov.

Delegácia sa stretla so zadržanými osobami z rôznych krajín: Vietnamu, Čečenska, Pakistanu, Arménska a Bieloruska.

Zadržané osoby sú ubytované podľa jazykových a kultúrnych skupín.

Niektoré miestnosti boli čisté a pekne vyzdobené, kým iné neboli, záviselo to od osôb, ktoré sú v nich ubytované, a od ich úsilia.

Podmienky nie sú priaznivé. Je tu jedáleň, v centre však chýbajú zariadenia pre deti, ako napríklad miestnosť na hranie alebo ihrisko a okrem toho tu nie sú k dispozícii žiadne vzdelávacie materiály. Deti v školskom veku nemôžu navštevovať školu.

Sanitárne zariadenia sú pre množstvo zadržaných osôb nedostatočné. Sú špinavé, najmä v mužskom bloku, a jednoznačne je potrebná ich renovácia.

Nachádza sa tu knižnica s niektorými knihami v rôznych jazykoch (ruský, anglický a poľský), ako aj s niektorými novinami v cudzích jazykoch.

Zadržané osoby majú prístup do voľnej prírody v rozsiahlej záhrade s trávnikom a stromami, ktorá je oplotená tehlovým plotom s bezpečnostnými zariadeniami. Prístup do voľnej prírody je však obmedzený na niekoľko hodín denne, dokonca aj pre deti.

Kontakt s vonkajším svetom je neobmedzený, pre odľahlú pozíciu centra je však ťažký. Zadržané osoby nemajú prístup k e-mailu ani internetu.

2. CHRÁNENÉ CENTRUM PRE CUDZINCOV V OBLASTI BIAŁA PODLASKA (ZABEZPEČENÉ CENTRUM A CENTRUM ZADRŽANIA PRED DEPORTÁCIOU V OBLASTI BIAŁA PODLASKA)

Druhé centrum, ktoré delegácia navštívila v stredu 2. apríla 2008, bolo chránené centrum pre cudzincov v oblasti Biała Podlaska.

Centrum je jedným zo štyroch centier, ktoré sa v Poľsku nedávno postavili. Cudzích štátnych príslušníkov začalo prijímať koncom januára 2008.

Centrum spravuje pohraničná stráž. Delegáciu Európskeho parlamentu sprevádzal zástupca pohraničnej stráže a ministerstva vnútra a verejnej správy, ktorý členom delegácie poskytol celkovú prehľad činnosti pohraničnej stráže v tejto oblasti.

Centrum má moderné vybavenie a zariadenia a veľký dvor. Vyzerá primerane na prijímanie ľudí, aj keď ostnatý drôt navodzuje atmosféru „väzenia“.

Orgány centra poskytli delegácii pred prehliadkou prezentáciu.
Predstavili opatrenia týkajúce sa fungovania zabezpečených centier a centier zadržania pred deportáciou.

Vysvetlili, že cudzinci sa umiestňujú do zabezpečených centier, ak:

- je to potrebné na zabezpečenie riadneho priebehu konania týkajúceho sa deportácie alebo zrušenia povolenia usadiť sa v krajine alebo povolenia dlhodobo zostať v EÚ,

- je vážny dôvod nazdávať sa, že cudzinec sa bude vyhýbať vykonaniu príkazu na deportáciu alebo rozhodnutiu zrušiť povolenie usadiť sa v krajine alebo povolenie dlhodobo zostať v EÚ,
- by cudzinec nelegálne prekročil alebo ak by sa pokúsil o nelegálne prekročenie hranice, ak by nebol dopravený priamo na hranicu.

Cudzinec sa umiestňuje do zabezpečeného centra alebo centra zadržania pred deportáciou na základe rozhodnutia súdu.

Orgány centra poskytli delegácii štatistické údaje týkajúce sa umiestnených cudzincov.

Cudzinci umiestnení v zabezpečenom centre a centre zadržania pred deportáciou v oblasti Biała Podlaska. (od 31. januára 2008 do 1. apríla 2008)

Štátna príslušnosť	Počet osôb v centre zadržania pred deportáciou	Počet osôb v zabezpečenom centre
Arménska	1	3
Čínska	4	
Ruská	2	27
Tuniská	1	
Ukrajinská	1	
Vietnamská	11	
	Celkom 20	Celkom 30

Deväť z uvedených osôb deklarovalo svoj záujem požiadať o udelenie postavenia utečenca.

V čase návštevy boli v centre umiestnené tieto osoby:

Štátna príslušnosť	Počet osôb v centre zadržania pred deportáciou	Počet osôb v zabezpečenom centre
Čínska	4	
Ruská	0	16
Ukrajinská	1	
Vietnamská	4	
	Celkom 9	Celkom 16

Centrum má niekoľko oddelení:
- oddelenie pre ženy, 50 miest,
- oddelenie pre mužov, 70 miest,
- oddelenie pre rodiny a neplnoletých, 32 miest,
- obytné bunky v centre zadržania, 24 miest,
- zdravotnícke zariadenia.

Existuje tu vzdelávacie oddelenie, ktoré je zodpovedné za:
- organizáciu a vedenie rekreačných a športových aktivít pre umiestnené osoby,
- aktivity zamerané na umožnenie rozvoja neplnoletých osôb umiestnených v zabezpečenom centre,

- starostlivosť o neplnoleté osoby umiestnené v zabezpečenom centre, ktoré sú bez sprievodu,
- správu knižnice a určovanie potrieb týkajúcich sa ďalších zásob na doplnenie inventáru knižnice v jazykoch osôb, ktoré sú v súčasnosti v centre umiestnené, a takisto ďalšieho materiálu obsahujúceho informácie o právach cudzincov na území Poľskej republiky a iných členských štátov EÚ,
- komunikáciu s umiestnenými osobami s cieľom určiť obete tzv. obchodovania s ľuďmi.

- Existuje takisto eskortná skupina, ktorá je zodpovedná za prevoz cudzincov, dopravu umiestených osôb do centier zdravotnej starostlivosti, monitorovanie hospitalizovaných osôb (vrátane 24-hodinového monitorovania) a oddelenie pre záznamy, ktoré je zodpovedné za príjem a spracovanie registrácie cudzincov, prepúšťanie cudzincov, zakladanie a aktualizáciu osobných zložiek atď.

V čase návštevy bolo v centre prítomných iba veľmi málo osôb, niekoľko rodín s malými deťmi však uviedlo, že zamýšľajú opustiť centrum a presunúť sa do otvoreného centra.

V čase návštevy v centre nebol žiadny doktor ani sociálny pracovník.

3. PRIJÍMACIE CENTRUM V LININE

Návštevu tohto centra vykonala pani Urszula GACEK 18. apríla 2008.

Operačná kapacita tohto centra je 330 ľudí. V súčasnosti sa tu nachádza 433 osôb, z ktorých 50 malo toto centrum naozaj opustiť, zostali tu však na vlastnú žiadosť, vo všeobecnosti preto, že hľadajú alternatívne ubytovanie.

V tomto centre sa nenachádzajú žiadne neplnoleté osoby bez sprievodu. Veľkú väčšinu tvoria rodiny s deťmi. Je tu malá skupina slobodných mužov.

Pre deti sú zabezpečené vzdelávacie zariadenia. Deti v predškolskom veku majú k dispozícii škôlku. Staršie deti, ktoré práve prišli do Poľska, majú výučbu v centre, pokiaľ budú môcť navštevovať bežné miestne školy (t. j. pokiaľ získajú základné zručnosti v poľskom jazyku). Rýchlo začnú navštevovať 5 miestnych škôl. Funguje tu školská družina, kde sa deťom pomáha s domácimi úlohami a kde sa im poskytujú kontinuálne hodiny poľského jazyka.

V tomto centre sa nenachádzajú žiadni tlmočníci. Skoro všetky umiestnené osoby pochádzajú z Čečenska. Hovoria po rusky. Zamestnanci v centre takisto hovoria po rusky. Všetky úvodné informácie sú v ruskom jazyku.

Mimovládne organizácie poskytujú právne zastúpenie. Rôzne mimovládne organizácie takisto zabezpečili detský tábor a odborné vzdelávanie. Zdá sa, že najužšia spolupráca prebieha s organizáciou PAH (Polska Akcja Humanitarna).

Najdlhšie umiestnená osoba bola v centre 4 roky.

Centrum nemá žiadnych opatrovateľov. Je otvoreným zariadením. Obyvatelia môžu prichádzať a odchádzať, ako si želajú.

Centrum pravidelne navštevuje psychológ. V zariadení sa nachádza zdravotné centrum, v ktorom počas bežných pracovných hodín ordinuje lekár a sestra. V prípadoch pohotovosti majú obyvatelia centra k dispozícii miestne zdravotné centrá a nemocnice. Môžu sa rozhodnúť vyhľadať starostlivosť mimo centra. Zubná ambulancia a špecializované služby sú zabezpečené mimo centra. Obyvatelia centra neplatia ani za ošetrenie, ani za lieky.

Počas dňa sa uskutočňujú rôzne činnosti. Zahŕňajú hodiny šitia a hodiny poľského jazyka. V minulosti tu existovali kadernícke kurzy a kurzy manikúry, ako aj odborná príprava vhodnejšia pre mužských obyvateľov (stavebníctvo, hodiny jázd s ťažkými nákladnými vozidlami). Množstvo týchto aktivít však nevykazovalo dostatočnú návštevnosť, najmä v prípade mužov.

V centre zadržania sa nachádza mešita.

Obyvatelia nemajú právo pracovať, iba ak spracovanie ich žiadostí trvá viac ako rok. Podľa smernice o podmienkach prijímania žiadatelia o azyl naozaj nemajú prístup k pracovnému trhu počas jedného roka.

Každý obyvateľ centra dostáva mesačný príspevok 70 PLN. Okrem toho každé dieťa v predškolskom a školskom veku dostáva denné diéty vo výške 9 PLN. Rodičia by mali deťom pripravovať jedlo sami z potravín kúpených v miestnych obchodoch. Dospelí majú právo na tri jedlá denne v jedálni. Diéty detí často slúžia ako de facto „príjem“ rodiny. Náklady na cestovanie súvisiace s lekárskou starostlivosťou a iné potrebné cesty sa preplácajú. Deti majú k dispozícii bezplatné autobusy do školy. Ich učebnice a školské uniformy sa poskytujú bezplatne.

Ubytovanie je základné, nie však preplnené. Rodiny sú ubytované v izbách pre 4, 6 a 8 osôb. Rodiny nie sú nikdy ubytované s osobami, ktoré nie sú ich členmi. V súčasnosti žije niekoľko rodín v upravenej nocľaháreni, pre každú rodinu je však zabezpečené súkromie a dôvernosť. Je tu jednoduchý prístup k spoločnej kuchyni a kúpeľniam. Tieto zariadenia boli nedávno zrenovované (2005) a sú v dobrom stave. Čistota v spoločných priestoroch je naozaj otázkou ochoty obyvateľov upratať po sebe. Jeden obytný blok mal výnimočne čisté spoločné priestory. Druhý bol omnoho menej čistý.

Jedlá, ktoré sa poskytujú v jedálni, sú nutrične vyvážené. Zohľadňujú sa náboženské stravovacie požiadavky viacerých moslimských obyvateľov a takisto sa uspokojujú potreby vegetariánov.

Deti majú hodiny po škole, dobre vybavené ihrisko a letný tábor organizovaný dobrovoľníkmi z mimovládnych organizácií.

Väčšina obyvateľov má mobilné telefóny (verejná telefónna búdka, ktorá sa nachádza v zariadení, sa používa veľmi zriedka). Z technických dôvodov v centre nie je prístup na internet (veľmi vzdialené umiestnenie).

Všeobecné poznámky spravodajcu

So zreteľom na to, že Poľsko splnilo veľké výzvy ako nový členský štát a vzhľadom na narastajúci tlak spôsobený ustanoveniami nariadenia Dublin II, naša delegácia bola pozitívne prekvapená: podmienky v centrách sú vo všeobecnosti dobré, a takisto sme boli prekvapení dobrou atmosférou počas celého pobytu. Veľmi pozitívnym aspektom je naše pozorovanie, že

žiadatelia o azyl nie sú zadržiavaní, a že uzatvorených centrách nie sú izolované neplnoleté osoby. Vládu by sme preto radi podporili, aby v tejto praxi pokračovala.

Odporúčania

Hoci sú centrá vo všeobecnosti v dobrom stave, aj tak existuje priestor na zlepšenie. Preto veľmi odporúčame:

1. Renováciu vybavenia a sanitárnych zariadení

- Staré centrá, ktoré už úplne nespĺňajú nevyhnutné normy vybavenia a sanitárnych zariadení, by sa mali čo najskôr zrenovovať. Orgány by mali nájsť riešenie zamerané na ďalšie krátkodobé ubytovanie osôb, ktoré sú umiestnené v Lezsnowole, počas renovácie.

2. Zdržiavanie ako skutočne poslednú možnosť

- Deti, aj keď sú so sprievodom, by sa nemali zadržiavať. V každom prípade, ak musia byť deti so svojimi rodičmi, s rodičmi by sa malo zaobchádzať odlišne. Dobrý stav a vzdelávanie detí je najdôležitejšou prioritou.
- Namiesto zadržiavania rodín by sa mali zvažovať alternatívne riešenia.
- Zadržiavanie tehotných žien je potrebné zakázať!
- Pokiaľ ide o vysoký počet izolovaných buniek – izoláciu možno akceptovať iba ako výnimočné opatrenie v prípade násilných osôb. Využívanie izolácie musí byť poslednou možnosťou!

3. Uplatňovanie opatrení pre zraniteľné osoby a pravidelnú lekársku službu pre zadržané osoby

- Zabezpečiť uplatňovanie opatrení tákajúcich sa zraniteľných osôb v praxi.
- Zabezpečiť pravidelnú alebo stálu lekársku, psychologickú a psychiatrickú starostlivosť pre zadržané osoby!

4. Prístup k bezplatnej právnej pomoci

- Je nevyhnutné umožniť prístup k právnikom a bezplatnej právnej pomoci. Radi by sme podporili vládu, aby prijala právne predpisy zabezpečujúce právne zastúpenie.

Vyzývame napokon Poľsko, aby čo najskôr zaviedlo štatút „dodatočnej ochrany“ v súlade so smernicou 2005/85/ES s cieľom ukončiť právne vákuum štatútu „tolerovaného pobytu“.

ANNEX 1

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA hEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EURÓPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

European Parliament
Committee on civil liberties, justice and home affairs
Delegation to Poland
1-3 April 2008

LIST OF PARTICIPANTS 11

Version 31.03.2008

MEMBERS OF THE EUROPEAN PARLIAMENT

Patrick GAUBERT (Head of delegation)
Wolfgang KREISSL-DÖRFLER (Rapporteur)

Martine ROURE
Bill NEWTON DUNN
Simon BUSUTTIL
Agustín DÍAZ DE MERA GARCÍA CONSUEGRA
Bárbara DÜHRKOP DÜHRKOP
Jean LAMBERT

Urszula GACEK (hors quota)
Genowefa GRABOWSKA (hors quota)

ASSISTANTS TO MEMBERS

Ouarda BENSOUAG (assistant to Patrick Gaubert)
Pauline CHAIGNE (assistant to Martine Roure)
Nadia EL BENNICH (assistant to Bill Newton Dunn)
Rachel SHEPPARD (assistant to Jean Lambert)

STAFF OF THE POLITICAL GROUPS

Joelle FISS (ALDE)
Annie LEMARCHAL (PES)
Christine SIDENIUS (Greens)
Michael SPEISER (EPP-ED)
Chiara TAMBURINI (GUE)

STAFF OF THE SECRETARIAT OF THE COMMITTEE ON CIVIL LIBERTIES, JUSTICE AND HOME AFFAIRS

Ana DUMITRACHE (Administrator)
Inke KALB (Administrator)

STAFF OF THE EP OFFICE IN WARSAW

Jacek SAFUTA (Head of Unit)

STAFF OF THE PRESS ROOM UNIT

Baptiste CHATAIN

INTERPRETERS

G. WOJCIK (FR)
P. PIGNOT (FR)
A. MANGELS (DE)
L. MAYER (DE)
A. GILLIES (EN)
K. SMART (EN)
D.NUNEZ GARZON (ES)
J. FERRER DEGLMANN (ES)
A. GRZADKOWSKI (PL)
M. ALBIN (PL)

For further information on the matters related to the visit to the centres for immigrants and asylum seekers, please contact

Ana DUMITRACHE
Administrator
European Parliament
Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs
Tel: 0032 (0)2/28 41416
Fax: 00 32 (0)2/28 44941
E-mail ana.dumitrache@europarl.europa.eu

For further information on the matters related to the visit to Frontex, please contact

Inke KALB
Administrator
European Parliament
Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs
Tel: 0032 (0)2/28 43090
Fax: 00 32 (0)2/28 44941
E-mail inke.kalb@europarl.europa.eu

ANNEX 2

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA hEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EURÓPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

European Parliament
Committee on civil liberties, justice and home affairs
Delegation to Poland
1-3 April 2008

Draft programme
Version of 01.04.2008

Tuesday, 1st April 2008

09:55 – 11:55	flight to Warsaw (SN5155 BRU WAW I)
11:55 – 13:00	transfer by bus to the hotel (Le Royal Meridien Bristol Hotel[1]) and registration
13:00 – 13:15	transfer by bus to the EP Office Warsaw
13:00 – 15:00	**working lunch** with UNHCR, IOM, NGOs
15:00 – 15:15	transfer by bus to the Ministry of Interior and Administration [2]
15:15 – 16:30	**introductory meeting, aiming at presenting the main lines of the Polish asylum policy** Presentations from: • Mr Rafał Rogala, Head of the Office for Foreigners • Ms Monika Prus, Director of the Migration Policy Department in the Ministry of Interior and Administration • Mr Marek Szonert, Direcor of the Office for International Cooperation at the Office for Foreigners • representatives of the Border Guards (names to be confirmed)
16:30 – 17:30	travel by bus to the **Garded centre for aliens Lesznowola**[3]

[1] Krakowskie Przedmiescie 42/44, Warsaw 00-325, Poland , Phone: (48)(22) 551 1000
[2] Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, ul. Stefana Batorego 5, 02-591 Warszawa
[3] ul. Wojska Polskiego 143, 05-600 Grójec

	This centre was built in the 90's and is managed by the Police. In future, the centre will be managed by the Border Guards. A representative of the Office for Foreigners and the Ministry of Interior and Administration will accompany the EP delegation
17:30 – 19:15	visit of the centre, discussion with the authorities
19:15 - 20:15	travel back to Warsaw
20.30 - 22.00	for those interested: **informal dinner with the liaison officer to Frontex of the UNHCR**

Wednesday, 2nd April 2008

09:00 – 11:00	travel by bus (with police escort) to the **Guarded Centre for Foreigners in Biała Podlaska** *This centre is one of the four centers recently built in Poland; it is managed by the Border Guards. A representative of the Border Guards and the Ministry of Interior and Administration will accompany the EP delegation and will provide for an overall presentation of the Border Guards activity in this matter.*
11:00 – 14:00	visit of the centre, discussion with the authorities and the staff; meeting with directors and experts from the Border Guards HQs
14:00 – 15:30	lunch
15:30 – 17:30	return to Warsaw
17:30 – 18:30	**meeting with Mr. Piotr STACHAŃCZYK, Undersecretary of State in the Ministry of the Interior and Administration, in charge with migration and asylum issues**
18:45 – 20:00	dinner

Thursday, 3rd April 2008

09:00 – 12:00	visit of **Frontex** [1] • welcome and general presentation by the Executive Director • presentations by different Heads of Unit • questions and answers
12:00 – 12:15	transfer by bus to the EP Office
12:15 – 13:15	**press conference** at the EP Office
13:15 – 13:30	transfer by bus to **Frontex**
13:30 – 15:00	lunch hosted by **Frontex**
15:00 – 15:15	transfer by bus to the hotel

Free return (Proposal: 19.45 – 21.50 return to Brussels (SN5160 WAW I BRU)

[1] Frontex, Rondo ONZ 1, 00-124 Warsaw, Poland, tel. (48 22) 544 95 00, fax. (48 22) 544 95 01

ANNEX 3

List of organisations and NGOs present on 1st April 2008 at the meeting with the LIBE delegation

UNHCR Poland
IOM International Organization for Migration
Helsinki Foundation for Human Rights in Poland Program Pomocy Prawnej dla Uchodzcow i Migrantow Legal Assistance to Refugees and Migrants
Polish Humanitarian Organization
Caritas Poland
The Halina Niec Legal Aid Center
Stowarzyszenie Interwencji Prawnej (Association for Legal Intervention)
Legal Clinic at the Warsaw University
The Rule of Law Foundation
Center for Migration Research: CMR
The Warsaw School of Social Psychology (SWPS)
La Strada Poland
Amnesty International - the Polish section.